

Raport
privind realizarea obiectivelor mobilității academice,
realizate în Universitatea din Siegen, Germania, 27.01. – 02.02.2019

Mobilitatea academică la Universitatea din Siegen a fost realizată în cadrul Strandului de mobilitate a proiectului "Introducerea învățării bazate pe probleme în Moldova: Pentru sporirea competitivității studenților și a posibilităților de angajare a lor", având următoarele obiective:

- preluarea bunelor practici ale universității gazdă în dezvoltarea curriculum-ului bazat pe PBL.
- studierea experienței universității gazdă în elaborarea programelor analitice la disciplinele bazate pe PBL.
- studierea experienței Universității din Siegen privind conceptualizarea unui program de formare continuă pentru profesorii universitari.

În cadrul mobilității academice efectuate la Universitatea din Siegen, în conformitate cu obiectivele propuse, au fost realizate un șir de activități, inclusiv:

- Discuții cu șeful Departamentului Didactica pentru educația vocațional-tehnică, prof. Ralph Dreher, și prof. Gesine Haseloff, cu referire la
 - Dezvoltarea curriculum-ului bazat pe PBL.
 - Procesul de conceptualizare și realizare a training-urilor pentru cadrele academice.
 - Elaborarea programelor analitice pentru disciplinele predate prin metoda PBL.
- Întâlnirea cu Managerul Oficiului Relații Internaționale, Katharina Sommer. Studierea experienței Universității din Siegen în realizarea a mobilităților academice în cadrul programului Erasmus+ ICM.
- Familiarizarea cu modul și nivelul de implicare a structurilor responsabile de managementul calității în elaborarea curriculumului și acreditarea programelor de studii (discuții cu dna Anke Fröhlich, responsabilul de AC în cadrul Facultății IV – Știință și Tehnologie).

Urmare a activităților menționate putem menționa următoarele:

Universitățile germane în activitatea sa dispun de o autonomie foarte mare, iar cadrele didactice cu titlul de profesor universitar se bucură de o libertate totală în ceea ce privește elaborarea curriculumului, a programelor analitice, metodele de predare a disciplinelor precum și în activitatea de cercetare. În mod deosebit este importantă experiența prof. Ralph Dreher în elaborarea curriculumului bazat pe PBL, ținând cont de faptul că este unul din puținii profesori cu experiență, care aplică metoda PBL la Universitatea din Siegen.

Cu toate acestea, referindu-ne la planurile programelor de studii, la nivel de țară există un cadru pentru manualul programului de studii, care include fișele disciplinelor/modulelor, ce conțin informația despre numărul de ore (contact direct și studiu individual), credite transferabile (ECTS) alocate, pe

semestru, durata acestuia, precum și activitățile de studiu. Deasemenea sunt specificate rezultatele scontate ale procesului de învățare, competențele, conținutul succint al cursului.(temele), formele utilizate de predare și evaluare, prerechizitele pentru alocarea de ECTS, responsabilul de modul/disciplină și altă informație utilă.

Cu referire la managementul calității, acesta în Universitatea din Siegen este structurat pe nivele. La nivel de facultăți sunt desemnați responsabilii de AC, a căror activitate mai mult în consilierea studenților în procesul de studii și medierea unor situații generate de insatisfacția studenților de modul de predare a profesorului. Deasemenea ei asigură evaluarea cursurilor predate la facultate prin organizarea chestionării (pe support hârtie) a studenților.

Structura operațională care sprijină responsabilii de AC la facultăți este Centrul de calitate Siegen, care pune în aplicare recomandările *grupului de control asupra predării* și ale *Comitetului director pentru calitate*. Centrul de calitate este acea structura a MC care participă în procesul de acreditare a programelor de studii.

În ceea ce privește training-urile pentru cadrele academice, deși nu sunt obligatorii, în prezent sunt tot mai mult promovate și susținute de administrațiile universităților. Astfel, în unele universități, angajarea cadrelor academice tinere este condiționată de participarea la training-uri de formare a competențelor didactice.

Structura responsabilă la nivel de țară de formarea competențelor didactice pentru cadrele universitare este Societatea pentru Didactică în ÎS German (DGHD). În Universitatea din Siegen funcționează Centrul pentru formare a profesorilor și de cercetare în educație (ZLB), care oferă cursuri gratuite pentru staful academic al instituției. Cursurile sunt realizate fie de angajații centrului, fie de experții din afară, pe care universitatea îi plătește. La finanțarea training-ului centrul oferă cadrelor academice certificate de participare la cursuri. ZLB face parte din rețeaua centrelor de competențe ale universităților din landului. Fiecare centru de competențe este acreditat, iar experții în didactica universitară sunt evaluați, în unele cazuri - certificați.

Concluzii:

Consider obiectivele mobilității au fost atinse, iar informațiile obținute în cadrul discuțiilor și experiența acumulată la Universitatea din Siegen vor fi deseminate și, cu siguranță vor fi utilizate de către cei interesați în procesul de implementare a învățământului axat pe probleme/proiecte în cadrul programelor de studii / discipline de care sunt responsabili.

Conf. univ. dr. Angela Niculiță
Prorector pentru Relații Internaționale

Raport
privind realizarea obiectivelor mobilității academice,
realizate în Universitatea din Siegen, Germania, 27.01. – 02.02.2019

În perioada 27 ianuarie-2 februarie a.c., am efectuat un stagiul de mobilitate la Universitatea Siegen din Germania, în cadrul proiectului *Introducing Problem Based Learning in Moldova: Toward Enhancing Students' Competitiveness and Employability*, finanțat în cadrul programului European Erasmus +.

Obiectivele generale ale stagiului de mobilitate:

- dobândirea de cunoștințe și abilități referitor la modul în care funcționează PBL într-un mediu universitar deschis din UE;
- studierea experienței Universității Siegen privind conceptualizarea unui program de educație continuă pentru profesorii universitari.
- consolidarea competențelor de predare ajustate la PBL;
- cercetarea diferitor metode de predare în conformitate cu principiile PBL;
- stabilirea relațiilor profesionale într-un mediu academic etc.

Activități realizate în cadrul mobilității:

- participare la sesiuni informative referitor la predarea bazată pe PBL;
- participarea la sesiuni de informare privind modalitatea de adaptare a curriculumului la necesitățile pieței muncii;
- participarea la seminare informative privind utilizarea unor metode interactive de predare;
- discuții cu responsabili de managementul calității din cadrul facultăților referitor la acreditarea programelor de formare pedagogică a cadrelor didactice care nu dețin studiile pedagogice;
- reflecții asupra activităților realizate;
- conceptualizarea modului de schimbare a paradigmei învățării în Universitatea de origine etc.

Pe parcursul acestei vizite am avut diverse întâlniri cu reprezentanți ai personalului academic și administrativ din cadrul Universității Siegen, care ne-au prezentat metodologii și metode de predare inovatoare – Problem Based Learning și cum este utilizată această metodologie de predare în cadrul sistemului de învățământ superior din Germania. Universitatea Siegen este o

universitate care are în componență 4 facultăți, fiind o instituție de învățământ modernă, cu un număr variat de programe de studii și cu o deschidere majoră pentru internaționalizare.

La nivel instituțional se acordă o atenție sporită măsurilor ce țin de asigurarea calității. Universitatea din Siegen are elaborate o strategie în acest sens, care ne-a fost adusă la cunoștință de către responsabilul de asigurarea calității din cadrul facultății de științe naturale.

Un lucru extrem de important care face ca Universitatea Siegen să fie atractivă pentru studenți, precum și inovativă este faptul că toate cadrele didactice sunt instruite suplimentar pentru a putea predă. Predarea bună este rezultatul unei interacțiuni complexe a variabilelor. Deși instruirea eficientă depinde adesea de condițiile foarte individuale, sensibile la context, anumite aspecte sunt totuși vitale pentru consolidarea procesului de învățare. De aceste aspecte se ține cont în procesul de elaborare a curriculumului. Universitatea din Siegen este cointerată în creșterea competenței personalului academic, fapt care influențează asupra calității întregului proces de studii. În Germania pentru a obține un post în învățământul superior nu este necesară instruirea pedagogică, însă pentru îmbunătățirea procesului didactic și implementarea unor metode de predare centrate pe student. Universitatea din Siegen susține creșterea competențelor cadrelor didactice prin crearea de oportunități de a beneficia de instruire în cadrul rețelei Hochschuldidaktik NRW. Ateliere de lucru tematice sunt completate de stagii profesionale în care cadrele didactice beneficiază de o instruire deplină. Astfel, Universitatea din Siegen oferă cadrelor didactice posibilitatea de a obține cunoștințe temeinice de predare și de a-și dezvolta competențele. După absolvirea acestor cursuri cadrul didactic beneficiază de un certificat, care constituie un criteriu suplimentar pentru promovare în carieră. Astfel, în cadrul universității este foarte bine dezvoltat Departamentul de formare a cadrelor didactice, cu accent deosebit asupra formării competențelor profesorilor a căror pregătire inițială este diferită de pedagogie. De exemplu sunt formați inginerii, economiștii, care predau în universitate.

Cadrele didactice sunt instruite să abordeze proiectarea curriculară foarte realistă și relaționată practicilor. Angajatorii formulează un șir de probleme cu care se confruntă pe parcursul activității lor. În acest sens, ei scot în evidență care sînt lacunele în pregătirea absolvenților, unde sînt acele puncte slabe, care trebuie înlăturate, care sînt abilitățile necesare pentru a asigura buna funcționare a unității. Șeful de departament universitar elaborează un set de discipline care vor contribui la înlăturarea lacunelor depistate și vor fortifica potențialul absolvenților. În acest sens se întocmește un tabel în care se descriu nivelul cunoștințelor pe care trebuie să le posedă un

absolvent într-un anumit domeniu la diferite materii. Se studiază spre exemplu cîte cunoștințe în domeniul geografiei trebuie să posede un viitor mechanic auto etc.

Metodologia de predare utilizată are la bază principiul învățării centrate pe student. În cadrul acestui proces sformabilii unt antrenați în diverse activități, care promovează analiza, sinteză și evaluarea informațiilor obținute în clasă. Activitățile sunt axate pe practică și constau în principal din:

- Lucru în grup;
- Formularea unei probleme;
- Determinarea cunoștințelor necesare să le posede pentru a rezolva problema;
- Formularea soluțiilor.

Abordările în formarea personalului didactic la Universitatea Siegen sunt următoarele:

- dezvoltarea competențelor de a gândi critic;
- dezvoltarea predării inovative;
- ajustarea curriculumului la situații realiste, la ceea ce se confruntă un absolvent la locul de muncă;
- dezvoltarea competențelor de evaluare.

Plasarea studentului în centrul procesului de învățare creează noi rigori pentru personalul academic. În primul rând, personalul este nevoit să abordeze predarea prin metode pe care nu le cunosc. În al doilea rând, personalul academic este obligat să proiecteze finalități de învățare și de evaluare, să-și expună părerile și să solicite același lucru de la studenți, să includă o serie de competențe specifice în curriculum, să pună accent pe oportunități asociate cu diferențele care sunt în sălile de curs și normele de etică. În contextul celor expuse, nu se poate aștepta de la personalul academic să realizeze activitățile în mod eficient fără ca să beneficieze de suport și de traininguri de formare în domeniul pedagogic. De aceea, universitatea Siegen facilitează satisfacerea acestor necesități prin implementarea diverselor programe de formare pedagogică și de dezvoltare a competențelor pedagogice ale personalului academic.

În cadrul Universității există subdiviziunea specializată (Hochschuldidaktik NRW), care se preocupă de formarea pedagogică prin intermediul următoarelor activități:

- Predarea cursurilor și organizarea de seminare informative pentru profesori (nu numai pentru tinerii specialiști, ci și pentru profesori mai experimentați);

- Evaluarea și atestarea competențelor pedagogice la angajare și promovare în funcție;
- Motivarea personalului academic să participe la diverse mobilități, seminare informative etc.

Scopul formării personalului academic în calitate de pedagogi este de a consolida capacitățile de învățare a studenților. De aceea, instruirea pedagogică facilitează abordarea centrată pe student a principiilor de predare.

Valoarea adăugată a mobilității se regăsește și în:

- Dezvoltarea abilităților profesionale în conceptualizarea și implementarea procesului de predare și învățare bazat pe PBL.;
- Aplicarea celor mai bune practici ale universității gazdă a PBL în procesul educațional la UTM.;
- revizuirea abordării procesului de predare-învățare;
- Implementarea celor mai bune practici ale educației continue / Dezvoltarea personalului și formarea la TUM.
- schimbarea rolului învățământului superior și a accesului la nivele avansate de predare etc.

Rezultate/impact al stagiului de mobilitate:

- dezvoltarea profesională în domeniul PBL (cunoștințe și abilități practice);
- elaborarea unui program de formare continuă pentru personalul academic al UTM.
- elaborarea programelor de instruire continuă a personalului academic al UTM.
- aplicarea mecanismului de monitorizare pentru formarea continuă a cadrelor universitare ale UTM.;
- deschiderea spre utilizarea TIC în procesul de predare;
- schimb de experiență între cadrele didactice din UE și UTM;
- oportunitatea de a dezvolta probleme/sarcini/mesaje PBL în procesul de predare.

Concluzii:

O pregătire de calitate superioară a profesorilor, bazată pe un sistem integrat de formare și dezvoltare profesională continuă este necesară pentru a răspunde cerințelor actuale ale profesorilor și ritmului schimbării aflat în creștere, precum și noilor cerințe pe care aceștia le vor întâmpina pe parcursul carierei.

Atât la nivel european, cât și la nivel național sau instituțional, este evidențiată importanța din ce în ce mai mare acordată formării profesionale continue a personalului academic. Aceasta nu este doar o modalitate de dezvoltare personală a cadrelor didactice, ci reprezintă o investiție superioară în dezvoltarea capitalului uman, cu impact asupra creșterii calității muncii și a vieții.

Daniela Pojar, UTM

06.02.2019

Raport
privind realizarea obiectivelor mobilității academice,
realizate în Universitatea din Siegen, Germania, 27.01. – 02.02.2019

În perioada menționată am realizat un stagiu de mobilitate la Universitatea din Siegen, Germania în cadrul proiectului *Introducing Problem Based Learning in Moldova: Toward Enhancing Students' Competitiveness and Employability*, finanțat de programul European Erasmus +.

Obiectivele generale ale stagiului de mobilitate:

- discutarea sarcinilor proiectului și a următoarelor activități comune din cadrul proiectului PBLMD;
- studierea diferitelor metode de predare în conformitate cu principiile PBL, alte metode de predare / învățare centrate pe student;
- studierea experienței Universității Siegen privind conceptualizarea unui program de educație continuă pentru profesorii universitari;
- dezvoltarea în continuare relațiilor profesionale de predare și cercetare;
- discutarea unor noi proiecte de internaționalizare.

Activitățile le-am început cu prezentarea activităților realizate ale proiectului PBLMD până în prezent, am actualizat rezultatele, am evaluat activitățile finalizate și am determinat cele necesare de a fi finalizate în timpul apropiat.

Datorită unei agende bine gândite am reușit să realizăm toate obiectivele propuse. În primul rând, ne-am întâlnit cu Ralph Dreher, șeful Departamentului Didactica pentru educația vocațional-tehnică și lectorul Haseloff Gesine, ambii manageri instituționali ai proiectului PBLMD din partea universității Siegen. Am discutat aspectele specifice proiectului, precum și probleme legate de implementarea PL3. Implementarea unei metode noi inovative de predare necesită formarea competențelor lectorilor, remodelarea curriculei. Cine este responsabil de aceste formări, este o necesitate cadru, reglementată de nivelurile superioare?

În Germania există o structură responsabilă de formarea competențelor didactice pentru cadrele universitare numită Societatea pentru Didactică în ÎS German (DGHD). Universitatea din Siegen a format un Centrul pentru formare a profesorilor în educație (ZLB), care face parte din rețeaua centrelor de competențe ale universităților landului. Aceste centre de competențe sunt acreditate, în cadrul acestui proces expertii, de asemenea, sunt evaluați. ZLB oferă cursuri de pregătire pentru cadrele didactice ale instituției. La finalizarea cursurilor participantul este evaluat și primește un certificat.

Studiind și experiența altor universități din proiect, anume experiența de la AAU, Danemarca; KTH, Suedia și UoG, Marea Britanie am ajuns la o întrebare dacă există un cadru comun ce ar impune cadrele didactice să urmeze aceste cursuri. Concluzi este că fiecare universitate în UE are o

autonomie diferențiată, dar care promovează noile metode de predare și învățare, fie prin sistemul de remunerare, sau prin sistemul de parcurgere a carierei.

Astfel am decis de a face un sumar consolidat pentru fiecare experiență acumulată. Împreună cu Ralph Dreher, Haseloff Gesine, Romeo Âurcan și echipa am analizat încă o dată rapoartele universitare pe pedagogie PL3 și am aprobat structura raportului consolidat PL3.

Am discutat cu Haseloff Gesine structura raportul consolidat PL3 privind Programul de studiu, prin prisma specifică a experienței germane. Profesorii universitari în sistemul educațional din Germania dispun de o autonomie în ceea ce privește elaborarea curruculului, a programelor analitice, metodele de predare a disciplinelor precum și în activitatea de cercetare. În mod deosebit este importantă experiența prof. Ralph Dreher în elaborarea curriculumu-lui bazat pe PBL, ținând cont de faptul că este unul cu experiență care aplică metoda PBL la Universitatea din Siegen în procesul de formarea lectorilor pentru școlile profesionale, șeul căreia și este Dlui.

Cadrul instituțional se referă la manualul programului de studii (fișele discilinelor/modulelor, ce conțin informația despre numărul de ore (contact direct și studiu individual), credite transferabile (ECTS) alocate, pe semestru, durata acestuia, precum și activitățile de studiu). În aceste manuale sunt descrise foarte clar rezultatele scontate ale procesului de învățare, competențele, structura/temele cursului, metodele de predare și evaluare, prerechizitele pentru alocarea de ECTS, responsabilul de modul sau disciplină.

Pentru a concretiza unele momente privind asigurarea calității studiilor am avut din nou prilegul să discutăm cu Șeful Departamentului Asigurării Calității de la Universitatea Siegen Dna Anke Fröhlich. Dei a menționat faptul că la elaborarea și îmbunătățirea programelor de studii/curriculei, la realizarea calitativă a procesului de predare-învățare este mult implicată subdiviziunea de management al calității, care este structurată pe facultăți. Toate procesele de management al calității sunt coordonate operațional de Centrul de calitate Siegen (QZS), care lucrează în strânsă legătură cu Centrul pentru formarea profesorilor și cadrelor pentru cercetare în educație (ZLB). Aceste două subdiviziuni pun în aplicare recomandările grupului de control asupra predării și ale Comitetului director pentru calitate. Un rol important în asigurarea calității i-l are facultatea/decanatul, în cadrul căror coordonatorii de calitate mediază între studenți și profesori diverse deficiențe ce apar în procesul de predare-învățare. Acești coordonatori asigură evaluarea cursurilor predate la facultate prin organizarea chestionării, de regulă în scris, a studenților.

Am folosit zilele de mobilitate pentru a ne intilni cu Managerul Oficiului Relații Internaționale, Katharina Sommer. Am discutat cu Dei oportunitățile de cooperare pe viitor. Ea ne-a dat o veste bună că prof. Steffen Jaschke, de la Departamentul Embedded Systems Education a aplicat cu un proiect de Mobilitate K1 pentru cadrele didactice. În Call-ul 2019.

Mobilitatea academică a permis realizarea unui alt obiectiv sepcific al mobilității. Am lucrat în echipă la elaborarea raportului consolidat pentru ambele pachete de lucru: PL4 program de studiu

și PL4 program de dezvoltare pedagogică. Am discutat în grup problemele și căile de realizare finală a obiectivelor privind aceste 2 pachete de lucru.

Concluzie:

Obiectivele propuse pentru mobilitate la Universitatea din Siegen au fost realizate. Ca rezultat al mobilității voi utiliza metodele studiate în activitatea mea de predare pentru studenți, voi disemina cele mai bune practici de predare-învățare în procesul de studii la toate ciclurile universitare, voi participa la formarea noilor competențe pentru colegii mei din universitate, voi folosi metode bune de urmat privind internaționalizarea. În deosebi, voi promova finalizarea proiectului PBLMD pentru un bun succes. Un moment deosebit este că continuăm să colaborăm pe viitor, vom aplica la noi proiecte și colaborări.

Larisa Bugaian,

Prof. univ., dr. hab., UTM

20 februarie, 2019

Raport
privind realizarea obiectivelor mobilității academice,
realizate în Universitatea din Siegen, Germania, 27.01. – 02.02.2019

În perioada indicată am realizat o mobilitate de studiu/ de formare în scopul consolidării cunoștințelor și abilităților de conceptualizare și organizare a procesului de studii în baza strategiei de formare profesională axată pe rezolvare de probleme.

Pentru buna organizare a mobilității și managementul eficient al timpului preconizat, ne-am propus și coordonat cu structurile responsabile ale Universității Siegen, următoarele obiective:

- studierea bunelor practice ale universității- gazdă, privind dezvoltarea unui curriculum bazat pe rezolvare de probleme;
- studierea experienței de elaborarea a materialelor- suport pentru realizarea strategiei didactice bazate pe rezolvare de probleme;
- studierea experienței Universității Siegen privind conceptualizarea formării profesionale continue a cadrelor didactice universitare în spiritul filozofiei de predare axate pe rezolvare de probleme;
- consolidarea relațiilor de parteneriat dintre comunitățile academice.

Cea mai mare provocare a fost studiul documentelor normative- suport, precum curriculumul la diverse discipline, elaborate din perspectiva aplicării PBL. În procesul promovării strategiei PBL la Universitatea de Stat din Moldova, a apărut întrebarea: pe cât de substanțial este nevoie să modificăm designul curriculumului la disciplină, dacă trecem de la strategi tradițională de predare, la strategia PBL; care elemente de structură trebuie modificate și cum anume.

În cadrul mobilității academice am analizat curriculumul la diverse discipline de studii și am constatat că strategia PBL se promovează insistent în procesul de formare a cadrelor didactice pentru învățământul profesional tehnic. În curriculumul disciplinelor din categoria didacticilor particulare cu aspect tehnic, se pune accent pe activitatea practică a studenților, pe formarea unor abilități de predare axate pe rezolvare de probleme. Din această perspectivă finalitățile de studii și conținuturile sunt adaptate la organizarea într-o manieră interactivă a relației profesor- student. Procesul de formare a competențelor profesionale se bazează pe elaborarea unor proiecte didactice și realizarea activităților de instruire în școlile profesionale.

În rest, la alte facultăți, Universitatea Siegen, aplică o strategie tradițională, bazată pe acumularea unor abilități tehnice fundamentale.

De un real folos a fost întâlnirea de lucru cu reprezentantul managementului calității, angajat al departamentului universitar de management al calității, care ne-a prezentat concepția de asigurare a calității în Universitatea Siegen, elaborată în baza principiilor promovate de către Procesul Bologna. Managementul calității se orientează spre satisfacția beneficiarului, adică a studentului și din această perspectivă acordă suport didactic cadrelor didactice în vederea îmbunătățirii competențelor de predare.

În ultimii ani, activitățile departamentului de management al calității sunt axate pe organizarea stagiilor de formare continuă a profesorilor, fie cu forțe proprii (angajați ai departamentului), fie cu contractarea experților din afara universității.

Universitatea Siegen are formulate cerințe unice față de prezentarea unor materiale- suport, pe care le elaborează toate cadrele didactice. În acest sens profesorii primesc ajutor metodic de la structurile universitare specializate, în parte, de la departamentul de management al calității.

Pe lângă studiul bunelor practici și analiza concretă a documentelor normative, mobilitatea academică de studiu s-a axat și pe realizarea obiectivelor proiectului. Am lucrat în echipă la elaborarea raportului integrat din cadrul pachetului de lucru WP 4 Dezvoltare pedagogică. Avantajele elaborării acestui raport în timpul mobilității s-au manifestat prin faptul că am fost la fața locului și particularitățile pregătirii /formării pedagogice a profesorilor din sistemul învățământului superior din Germania., în particular a celor din universitatea Siegen, au fost analizate, prin discuții concrete și întrebări suplimentare adresate cadrelor didactice și coordonatorului de proiect din această universitate.

O altă categorie de activități au fost orientate spre consolidarea grupului de lucru, care a avut drept efect consolidarea posibilităților de colaborare dintre instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova. Sporirea gradului de coeziune a grupului de lucru are efecte imediate, care contribuie la finalizarea cu succes a proiectului și la asigurarea sustenabilității acestuia, dar și efecte pozitive de durată, deoarece discutarea în comun a problemelor din sistemul de învățământ superior din republică, ne permite să identificăm soluții pentru rezolvarea lor.

Otilia Dandara,

Universitatea de Stat din Moldova